

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség a Sörház-utcában 1. sz. a. az emeleten van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2—3.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések garmondsora 30 fillér.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Októberi gondok.

Budapest, szept. 27.

A természetnek lassu hervadása méla gondolatokra, nyomasztó hangulatra készítet mindig. A közelgő tél azonban soha oly súlyos gondokat nem okozott, mint most. A lapokban már fölbukkannak a megpróbáltatásoknak hiob hirei. »Inség előtt,« »A drágaság.« »Sztrájk« című lapközlések jelzői annak, hogy a tél mily jegyben indul. A magyar Kánaánban, vagy másként az ország magtárában — a hogyan Bácskát a közszej hívja — már megindult a szervezkedés. Bács megye alispánja a jelentkező drágaságra és inségre tekintettel, figyelmezteti az előjáróságokat, a kik a téli időszakra munka nélkül vannak. Fölhívja az előjáróságok figyelmét arra is, hogy tegyen már most intézkedéseket a netalán bekövetkező inség enyhítésére. Ivánka Zsigmond, a Hont megyei Gazdasági Egylet elnöke meg valósággal »Riadót« fuvat és hívja a vármegye jobbait a pauperizmus leküzdésére.

Biz ez megdöbbenő praeludium.

Ha az ország magtárában — Bácskában — a közhatóság látja, hogy elfogyott az ennivaló, mi lesz az árvai hegyekben?

A helyzet mindenesetre az erőnek egyesítésére, az érdekek társulására és közös intézkedésekre sarkal.

És a veszedelem előszele végigsivítván, nem hiányzanak a szervezkedésnek hivei sem. A közönyösnek, a nem is egészen igazságtalanul indolensnek mondott társadalom a kopogtató veszedelem hírére együttesen akar ellentállani.

Kétségkívül az ország gazdaközönségének a legaktuálisabb kérdése ma a takarmányhiány. A már eddig is horribilisre fölszökött áraknál a legkegyetlenebb áruzsora léphet föl a gazdák megrontására. Az áruzsora ellen pedig a legsikeresebben védekezhetnek a gazdák, ha tömörülnek. A mint értesülünk, a Délvidéki Földmivelők Egye-

sülete 50000 mm. szénát, 10000 mm. korpát, 5000 mm. erőtakarmányt szerzett be és osztat ki tagjainak. Ezzel a tömegben való beszerzéssel az élelmes németek az áruzsorától megszabadulnak, élvezik a tömeges beszerzés kedvezőbb konjunkturáit és ezrenként elvetik a beszerzés gondját.

A Borsodvármegyei Gazdasági Egylet a vármegyétől kölcsönvette a mezőgazdasági czélokra felhasználható alapot és ezt a kisgazdák szükségleteinek beszerzésére, mint forgó tőkét fruktualja.

A Pozsonymegyei Gazdasági Egylet épen így tesz a Pálffy-féle magtár-alappal.

Erdélyrészen vonzó a Szolnok-Dobokamegyei Gazdasági Egylet példája, mely egyesület a kisgazdáknak 21500 mm. szénát iratott össze és nyilvántartja a beszerzési forrásokat. És mivel manapság csupán a szükségbeli takarmányok fölhasználása juttathatja a gazdákat abba a helyzetbe, hogy állataikat kiteleltethessék, ugyancsak a szolnok-dobokai gazdasági egylet, mellette az aradmegyei, szolnoki, sárosmegyei tömegesen szerzik be a szecskavágókat, mert tudja és tudják a többi gazdasági egyletek is, hogy a szükségbeli takarmányok (falomb, zombolyágak, tengeriszár, még a szőlővessző is) csak szecskázással előkészítve etethető az állatokkal.

Am, a mint Bács megye előrelátó alispánja véli, az októberi gondok nem szorítóznak az üres jászol, szénapadlás körül: a pauperizmus réme ijesztget és valóban az emberszerető társadalomnak szervezkednie kell, hogy ezt enyhítse.

Csak az a kíváncsi, hogy valahogy ne kezdjünk ehhez az emberszerető munkához olyan balul, mint néhány év előtt az Alföldön. A hol, a mikor egyszer csak szomoruan aktuálissá vált a társadalmi nemesszívű segítés, ezt úgy vélték végezni, hogy pénzbeli alamizsnákat osztottak ki.

A mint gondolni lehetett, úgy történt: a szemérmes szegény koplalt, inséget látott,

a szemérmetlen kapzsi pedig az emberszeretet filléreiből, sőt forintjaiból gyarapította a — takarékbetétjét.

Ilyen fajta népsegítésből nem kérünk. Ez a nép valóságos demoralizálása.

Munkát, a mindennapi kenyér megszerzésének tisztas alkalmait adjuk meg a népnek.

És ebben az erőnek komoly megfontolásával szervezkedve kell tenni.

A mostani és súlyosan reánk nehezedő gondokkal szemben egymás segítségével, összetartással álljunk. Azok a példák, a melyeket fölhoztunk, világosan megmutatják hogyan kezdjük meg az októberi gondok elosztatását.

V. L.

A középosztály önvédelme.

DÉS, szept. 26.

Megszoktuk, hogy minden nagyobb kezdeményezés, actio és eszme Budapestről induljon ki, megszoktuk, hogy az ország közvéleményének irányítását Budapestről várjuk, a mi nem is csoda, mert minden érvényesülni akaró tehetség Budapestén véli feltalálhatni azt a levegőt, a hol legbiztosabban szárnyat bonthat s így az ország fővárosa gyűlőhelye is tényleg a legnagyobb tehetségeknek, annál nagyobb most a mi örvendezésünk, hogy az ellenkezőről számolhatunk be, annál inkább örül a mi szívünk, hogy most a vidékről jön egy oly egészséges eszme, melynek megelézésén hiába töprengett régóta a haza jövő sorsáért aggódók derék serege és a melynek intó és jóakaró felhívása illő, hogy gondolkozóba ejtse és kész elhatározásra indítsa a haza minden fiát.

Münstermann Győző Kolozs város érdemes polgármestere tollából jelent meg egy könyv „A középosztály önvédelme“ címmel. Nem nagy irodalmi esemény ez a mű, de a benne rejlő eszme oly országos jelentőségű, a haza sorsára annyira kiható, jövő tetteink és elhatározásainknak annyira irányítója, hogy nemcsak érdemesnek, hanem hazafiai kötelességnek tartjuk a mű által

TÁRCZA.

Chioggia.*

- Irta: Balla Miklós.

Szegény halász szigetke
A lagunák során,
Egy virágszál se nyílik
A házak udvarán.

Nincs földje, gyára, telke
S a napja perzselő,
De dús kincsekkel ér fel
A miye van: a nő.

Roskatag házsorok közt,
Hol lépni felsz talán,
Csodás rózsává feslik
A rózsás csodalány.

Oltári Madonnakul
Kik örök éltűek,
Titánok szent ecsetje
Őt örökíti meg.

Ha bolygsz Itáliában
Nagy alkotók nyomán
S megbűvöl egy Madonna:
Az chioggiai lány!

*

Van egy ház otthon, nálunk
Egy ház a sok között:

* Ejtés: Kiodzsa.

Egy szőke szende lányka
E házba költözött.

Ha élnének titánok
S kezük voln' isteni
Nem Chioggiába mennének
Madonnát festeni!

Egy tehetséges asszony.

Irta: Pekár Gyula.

2.

— Hát igazán semmit sem tudni felőle? — kérdezem, — senki sem tudja, micsoda rejtélyes ihlet hozta létre a remekműveket?

— Senki mo' nani, — mondom — ő a század legesodásabb tüneménye!

— Csinos?

— Még kérde? Mikor látott nálam csunya nőket? Az én szalonom esztétikai szalon, a Szép otthona . . . Menjen be és nézze meg!

Egy szépségflastrom akkor pattant le az arczáról, de ő nem vette észre. Én követtem a szinte bucsújárásra tóduló frakkos sereget a másik terembe.

*

Milyen lehet ez a genialis asszony? Férfias-kodó vén kisasszony, fantasztikus, csunya némbert, vagy a legjobb esetben egy perrcfaelita szentet fogok-e látni? Egy bohém Botticelli-utánzatot, ami florenci palastban sétál, s liliumot tart a kezében? . . . Első pillanatra annyi volt az ember az Empire teremben, hogy semmit sem láttam. Nagynehezen körülkerültem ahhoz a fehér oszlophoz, ahol ennek az udvarnak közepén sejtettem, s ott egyszerre közelről megpillantottam Madame Jehanne Valéryt.

Ott ült az oszlop alatt egy etruszk diszú nagy zöld karosszékekben, szórakozottan nézett végig a társaságon, s mosolyogva felelt a hozzá intézett tömeges kérdésekre. Elbámultam, mindent vártam volna, csak ezt nem. Férfias-kodó némbert, vagy Botticelli-utánzat helyett egy nemzetközi eleganciával öltözött, teljesen normális, modern szép asszonyt láttam ott. Határozottan ő volt a legnormálisabb az egész irodalmi szalonban, — annyira az, hogy bele se illett d'Mme d'Etirole gyűjteményébe. Én is, mások is csodálkozva néztük, mintha tévedés lett volna a dologban . . . Pedig ő volt az. Madame Jehanne Valéry: egy 35—36 év körüli, nyúlánk, de már gömbölyödő, kíváncsi szőke asszony, aki első pillanatra mindenre inkább látszott teremtvé lenni, mint a művészetekre. Szép volt, abból a bizonyos lusta, szőke fajtából s nagy kék szemei és kissé vastag ajkainak mosolya mögött sajátságos, szerelmes öntudatlanság aludt. Körülötte mint prédára leső ragadozók ültek az ifju és vén írók, analitikusok, szimbolisták, kritikusok, — s igazi írói kérlehetlenséggel vallatták. Mindenik meg akarta találni a szfinx titkát, s ezért öröklé egymás szavába vágtak. A szőke asszony lusta mosolylyal hallgatta őket a szabályos, nyugodt arcza egy pillanatra sem változott el. Felelt neki egyszerűen, minden pöz nélkül, — olykor szinte szégyenkezve, de különben olyan egykedvűen, mintha egész művészetek voltakép nem érdekelné őt . . .

— Az avatizmus! — kiáltá egy lelkes analitikus olyan diadallal, mintha már nyomon lett volna, — a leszámazási jog fog nekünk megmagyarázni mindent . . . Halljuk!

Madame Valéry eluevette magát.

— Hát ezt is tudni akarják, mondá lassú, vontatott hangján, — hát minden modern emberben, be nem is sokféle vér keveredett össze: francia, angol, sőt tán orosz is . . . Érdeklik a csa-

közölt és inspirált eszméknek és gondolatoknak kifejezést adni és arra mindenkinek a figyelmét felhívni.

Nem hisszük, hogy ma már ne lenne minden ember meggyőződve arról az igazságról, hogy Magyarország politikailag független teljesen csak akkor lehet, ha gazdaságilag felszabadul az osztrák gyámkodás alól és nem egyedül földmivelő érdekeknek szolgál, hanem e mellett egyenrangú helyet biztosít az iparnak és ennek létesítésére minden lehető eszközt megragad.

Nem zengünk tehát dicshymuszokat az ipar fontosságáról, nem hangoztatjuk újra az iparpártolás szükségességét, elég volt belőle, mert a ki még most sincs meggyőződve ezeknek a levegővel egyenlőképpen való szükségességéről, mert ha még most is van valaki, a ki kezeit az ölbe téve reménykedik és várakozik, hogy idegen tőke vagy a kormány segítségével nálunk is létesül majd önálló, az osztráktól nemcsak független, hanem avval versenyképes ipar, azt joggal illetheti vagy a szűkkeblűség és önzés, vagy a hazafiatlanság vádjával.

Mire várakozunk tehát, mit tétlenkedünk továbbra is? Vagy nem elég sokáig volt a gazdasági fejlődés menete fennakadva? A legfőbb ideje érkezett el, hogy a magyar társadalom maga félretéve minden önzést, előítéleteket és gyűlölködést, egyesüljön, hogy szétszórta és széthúzó erejét apródoként összetéve, álljon sorompóba és egy nagy, közös, mindnyájukat egyesítő céltól vezéreltetve kezdje el együtt a nagy munkát és vállvetve segítse ki a kátyuból a gazdasági élet megrekedt szekerét.

A magyar középosztály, a magyar tisztviselői kar részéről kell megindulni annak a világra szóló akciónak, a mely társadalmi úton a hazaszeretet fényes megnyilvánulásával, közadakozásból rövid idő — alig 10–20 év — alatt akar önálló magyar ipart, művelt magyar iparos osztályt teremteni és annak fejlődésképes alapját lerakni, biztosítani. A tisztviselői kar részéről első sorban, mert őt fenyegeti a magyar gazdasági élet mostani irányu fejlődése létében legjobban, mert az állam érdekétől eltekintve, az ő érdeke legjobban egy erős, művelt iparos osztály teremtése.

Ha ugyanis a diplomás embereknek folyton növekvő számát és ezeknek különböző okoknál fogva — melynek tárgyalása most nem e cikk keretébe tartozik — a tisztviselői pályára való özőnlését tekintetbe vesszük, lehetetlen arra a következtetésre el nem jutnunk, hogy ezen a téren rövid idő alatt tultermelés fog beállni, mint a hogy már be is állott, a mi nemcsak a hivatalban levők előmenetelét lassítja, hanem a kereslet és kínálás egyszerű elvénél fogva, oka a fizetések alászállításának, míg másrészt gátja annak felémlésének. A magyar tisztviselői kar tehát nem-

csak életmentő, hazafias tettet követ el akkor, a midőn a „Magyar középosztály önvédelme“ címmel egyesületet alakít, a mely célul tűzi ki az ipar pártolását oly képp, hogy a tagok tagsági díjából (csekély 2 korona havonként) befolyó tőkét gyárak alapítására és művelt öntudatos iparosok kiképzésére fordítja és ezen egyesületbe való belépésre mindenkit megnyer, hanem saját boldogulásának, léte javulását is egyengeti, mert az által, hogy egy művelt iparos osztály keletkezését elősegíti s így közvetve munkálkodik azontéves felfogás elosztatásán, hogy az ipari foglalkozás megvetett és kicsiny lett volna, egy leveztető csatornát nyit a hivatali pályára tolatkodók részére és így megment egy pályát a tulsufoltástól. Azt hisszük, hogy ez a rövid elmefuttatás is elégséges arra, hogy meggyőzzön mindenkit ezen actio szükségességéről és fontosságáról és ha hozzávesszük, hogy a tisztviselői kar szervezete kész kiinduló pontként kínálkozik, mert hisz a tervezett egyesület jó formán expositurája lenne emennek — bár teljesen független és önálló amattól — akkor felesleges a további indokolás.

Oh, bárcsak megértene a tisztviselői kar ez eszme magasztos voltát, bárcsak tudatára ébredne erejének és megvetné alapját erős elhatározással, szívós kitartással annak, a min vezető férfiak hiába töprengtek: az életerős, fejlődésre képes — magyar iparnak!

HIREK.

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk következő számában kezdjük el egyik legjelesebb íróknak, Bródy Sándornak lapunk számára írott tárczáját közölni. Bródy nyitja meg azok sorát, a kik lapunkat gazdagítják a fővárosi írók között. Sikertől ugyanis lapunk tárczarovata számára egész seregét a legjobb nevű fővárosi íróknak megnyerni. Így már a legközelebb közreadjuk Eötvös Károlynak, a legjobb magyar elbeszélőnek egyik pompás tárczacikkét. Balla Miklós, az ifjú költő nemzedék e sokat ígérő alakja már mai számunkban bekopogtat egy szép, hangulatos verssel. Ábrányi Emil, Jakab Ödön, Farkas Imre, Zempléni Árpád ígértek még verset. Gelléri Mór, Kóbor Tamás vezető cikkeket. Rákosi Viktor, Szomaházy István, Szőlősy Zsigmond, Sebők Zsigmond, Szabóné Nogáll Janka tárczacikkeket. Olvasóink bizonynyal méltányolják igyekezetünket, melylyel lapunk szellemi nivóját állandóan emelni igyekszünk, hogy lapunk szépirodalmi cikkei ne maradjanak — mint az a vidéki sajtóban vajmi gyakran megtörténik — az irodalmi nivón

alól, hanem álljanak egy színben a fővárosi nagy ujságokéval!

— **Vármegyei közgyűlés.** Gróf Bethlen Pál főispánnak szeptember hó 20-án 633. sz. a. kiadott rendelkezése folytán vármegyénk törvényhatósági bizottsága 1904. évi október hó 15. napján délelőtt 10 órakor tartja rendes közgyűlését a vármegyeház disztermében.

— **Hírek a vármegyéről.** Szolnok-Doboka vármegye törvényhatósági bizottságának őszi rendes közgyűlését előkészítő I. állandó választmányi ülése folyó hó 26-án folyt le, míg a II. állandó választmány ülése folyó évi október hó 14-én délelőtt 10 órára és a számonkérő szék ugyanazon napon délután 3 órára vannak kitűzve.

A vármegye közigazgatási bizossága folyó évi október hó 13-án délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését. Ez alkalommal a főispán elnökle alatt az albizottságok is a fegyelmi választmány és erdészeti bizottság kivételével ülést tartanak.

— **A táblai elnök üdvözlése.** Fekete Gábor a kolozsvári ítélőtábla érdemes elnöke ma tölti be táblaelnöki működésének 10 esztendejét. Ez alkalomból őt a dési ügyvédek megleghangu sürgönnyel üdvözlöttek.

— **Tanári kinevezések.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Szöcs Mihály és dr. Sárkány Loránd dési főgimnáziumi helyettes tanárokat ugyanazon intézet kötelekebe ideiglenes minőségű rendes tanárokká nevezte ki.

— **Tanácsos választás Szamosújvárt.** Szamosújvár sz. kir. város képviselőtestülete Bándy György vármegyei alispán elnökle alatt folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor ülést tartott, melynek egyetlen tárgya az Ábrahám Zachar tanácsos főjegyzővé történt megválasztásával megüresedett gazdasági tanácsosi állás betöltése volt. A gyűlés egyhangulag Dr. Pap Bogdán ügyvédjelöltet választotta meg, kiben a város értékes fiatal munkatőrt nyert.

— **Városi közgyűlés.** A városi képviselőtestület rendkívüli közgyűlését szeptember hó 27-én délután 3 órakor tartotta a vármegyeház tanácskozási nagytermében, miután a városház tanácstermét reparálják. Az ülés fontosabb tárgyai a jövő évi költségvetési előirányzaton kívül: a vármegye törvényhatósági bizottságának határozata, a város szervezeti szabályrendeletére vonatkozólag és az újonnan átdolgozott szervezeti szabályrendeleti tervezet előterjesztése s a városi előjáróság tagjainak, segéd- és kezelőszemélyzetének, valamint a szolgaszemélyzet egy részének nyugdíjaztatásáról szóló újonnan átdolgozott szabályrendeleti tervezet tárgyalása volt. Mindkettőt a tanács javaslata szerint fogadták el, teljesítve

ládi és vagyoni viszonyaim? Hát korán árvaságra jutottam egy délfranciaországi kastélyban. Pépzem mindig volt elég, független voltam, s azt tehettem, ami nekem tetszett, — legszegébb korom óta . . . Nos, de hisz mindez oly mellékes!

— Mi hát akkor a lényeges? Hol a titok?

— Nem tudom! — mormogá Madame Valéry csodálkozva — pedig magam is szeretném tudni . . . Keressék!

— Kora gyermekkorra óta ihletet érzett a művészetekhez?

— Nem mondhatnám . . . Ugy éltem a természet ölen mintegy álomban, és sohse álmodtam volna, hogy valaha művész lesz belőlem . . .

— Különös! Hát az ihlet ugy egyszerre, magától jött?

— Igen, — felelt a szóke asszony, s halaványan elpirult, — ugy egyszerre magától . . . Egyszerre csak festeni kezdtem.

— Hát nem egyszerre foglalkozott mind a négy művészettel? — kérdem, egy résen át székeltolva melléje.

— Oh nem, a világért sem! — felelt Madame Valéry meglepetten nézve rám. A festészetten kezdtem. Festettem, örömet leltam benne, de teljességgel semmi érdemet sem tulajdonítottam magamnak, mikor a Szalonban érmet nyertem. Magától jött az a hajlam, s aztán el is mult . . .

— Igen, épp a legszebb pillanatban hagyta abba. De miért?

— Nem tudom . . . Mialatt festettem, sokat utaztam Olaszországban. Aztán Németországba költöztünk. Ott kedvet kaptam a zenéhez.

— Nagyszerű! és a festést teljesen abba hagyta?

— Teljesen. Ugy elfeledtem, mintha sohse lett volna ecset a kezemben. Nem lettem volna képes többé a legegyszerűbb vázlatra . . . Egyszeren a zenének éltem. Észre sem vettem, hogy

művészetet cseréltem. Ugyanazt fejeztem ki a zenében is, mint a festészetben . . .

— Persze, aztán elmúlt a zene is. Mi jött utánna?

— Madame Valéry ismét elpirult egy kisé.

— A zene után . . . több évig tartózkodtam Oroszországban. Ott adtam magamat szobrászatra . . .

— Zene után és Oroszországban szobrászatra? — kiáltam, — hisz ha Olaszországot mondana, akkor még érteném, de ott a muszka éjszaka csak nincs formatölkély! . . . És nem volt nehéz az új művészetre való átmenet?

— A világért sem! felelt a szóke asszony és szemei egy pillanatra szenvedélyesen csillantak fel. Egyszerre magától ugy jött a dolog, hogy szobrászkodni kezdtem . . .

— De mi indította rá, — micsoda véletlen?

— Nem tudom . . . mormogá Madame Valéry zavartan. — Megtetszett . . . ez a művészet, s hiven műveltem, amíg . . .

— Amíg egyszer rá unt ugy-e?

— Igen . . . Visszaköltöztem Párisba, s egy napon írni kezdtem . . . Önök ma azt mondják, hogy mind az, amit ebben a négy művészetben létrehoztam, jó. Szörnyen csodálkozom rajta. Nekem sohse volt semminemű ambíció, s nem tulajdonítottam magamnak semmiféle érdemet. Festettem, zenét szerzettem, szobrászkodtam és írtam, de mind ezt csak azért, mert véletlenül ugy jött . . .

— És sohse esett nehezére, hogy e művészeteket mindig épp a legszebb ponton hagyta abba?

Soha! . . . kacagott a szóke asszony. Hisz akkor ma halálra kellene busulnom magamat! Ma már mind a négy művészet halott dolog reám nézve. Nem érdekelnek többet . . .

— Hogyan?

— Nem tudnék én többet se ecsettel, se zenével, se vésővel, se tollal bánni. Kiment belő-

lem . . . elfelejtettem . . . Ennek a furcsa kiállításnak az eszméje sem tőlem származik.

— Csodálkozva néztünk rá.

— Mi lesz hát most a legközelebbi művészet, amiben kitünteti magát?

Madame Valéry szánakozólag mosolygott rajtunk.

— Ah édes uraim! . . . Nem foglalkozom én többé művésztelkel. Egészen más valami érdekel . . .

— Micsoda érdekli?

— Nem is merem önöknek elmondani, felelt a szóke sfinx szégyenkezve, — mert tudom, csak kinevetnek vagy megvetnek . . .

— Az Istenért mondja!

— Nos tudják-e, mivel foglalkozom most? A gazdasági vegytannal . . . De ime itt a férjem, értem jött . . .

— Madame Valéry nyugodt arcza szerelmesen derült fel. Felkelt, s egy harmincz év körüli vállas fiatal embernek nyújtotta a kezét, ki nagynehezen törtetett keresztül a frakkos hallgatóságon. A borotvált arczu idegen nagyon szép ember volt, s kiejtése után (ítélve) amerikainak látszott.

— Ah, ez az a híres amerikai vegyész! — suttogá valaki mellettem, — ez hát a férje! . . .

Magunkra maradván mi írók és kritikusok, csak álmélkodva néztünk egymásra. És még sokáig beszélgettünk e genialis asszony sokoldalú tehetségének a titka felől.

*

A Pons Monceau ájt jöttem hazafelé. Egy idegen ur haladt oldalamon, kivel véletlenül egyszerre jöttünk le a lépcsőn, s ki nagy művészkalapját a szemébe csapva, csökönyösen hallgatott már jó ideje mellettem. Egyszerre idegesen elnevette magát s megállt. Ránéztem: torzonborz,

a vármegye által kívánt módosításokat. A gyámpénzek elhelyezése ügyében úgy döntött a képviselőtestület, hogy a Dési Hitelbank, Kereskedelmi Bank és Polgári Bank között alaptőkéjük arányában (3 : 2 : 1) helyeztessenek el a betétek.

— **Szervezkedés az inség enyhítésére.** Az országos terméshiány és szárazság súlyos következményeinek enyhítése céljából szervezendő hatósági és társadalmi actiók részleteinek megállapítása végett a vármegyei mezőgazdasági bizottság folyó évi október hó 13-án délután 4 órakor a közigazgatási bizottság termében ülést tart, a melyen a főispán elnöklete alatt központi permanens jellegű inség bizottsággá fog szervezkedni. Ugyancsak ezen ozélból a kékesi és nagyilondai járásban járási inségbizottság alakittatik

— **Uj Emke alapító.** Gajzágó Ferencz ny. kir. ítélő táblai bíró, a lelkes emberbarát, az Emke régi rendes tagja 200 K. lefizetésével belépett az Emke alapító tagjai sorába. Talán nem érdektelen megemliteni, hogy Gajzágó Ferencz a 2057-ik Emke-alapító tag.

— **A király a tüdőbetegekért.** A király legkegyelmesebben elrendelte, hogy a „József főherczeg Szanatorium Egyesület“-nek, mely már a tavasszal hozzá kezd az első népszanatorium építéséhez, a budapesti királyi bérház egyik földszinti bolthelyisége ingyenesen engedtessek át az egylet humánus céljaira. Ugyanis az egyesület sorsjátékot rendez és a sorsjáték igen értékes nyereményeit a királyi bérházban teszi közszemlére. A „József főherczeg Szanatorium Egyesület“ sorsjátéka iránt vidéken mindenütt, megyénkben és városunkban is nagy érdeklődés nyilvánul.

— **Szeceksavágó minták a gazdasági egyletnél.** Az idei télen a szűk takarmányviszonyok mellett a mi vármegyénk gazdáinak is követni kell az előre haladottabb vidékek gazdáinak példaadását, hol még jó takarmánytermő évben is a tengersizárnak nemcsak a levelét, hanem felaprózva, megszeceksávva és füllesztve, leforrázva vagy meggőzölve és megsózva feletetik magát a tengersizarat is, a szénával pedig mindig nagyon takarékosan bánnak és minél jobb volt a szénatermés, a trágyanyerés érdekében is igyekeznek minél több jószágot átteleltetni. A kevésbé értékes takarmányfélesek feletethetése érdekében nálunk is nagy érdeklődés mutatkozik már a szeceksavágók iránt, a gazdaközönség azonban nem ismeri még a különböző rendszerű és jóságu szeceksavágókat és így félve fog a beszerzéséhez. A gazdasági egylet segíteni óhajtván az ilyen gazdákon, négy darab különböző áru és munkaképességű szeceksavágót szerzett be, melyek az egylet dési irodájában a hivatalos órák alatt megsemmelélhetők és kipróbálhatók és ugyanott a beszerzésre nézve

is nyerhetnek támogatást. A szeceksavágók csakis november 15-ig lesznek közszemlére kitéve.

— **A Besztercze-naszódvármegyei uj tanfelügyelő.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Polyánszki László kir. segédtanfelügyelőt Beszterczenaszód vármegye kir. tanfelügyelőjévé nevezte ki -- s egyben Gálffy Lajos székesfővárosi kir. tanfelügyelőiségi tollnokot Beszterczenaszód vármegye kir. segédtanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter Papp Lajos dési kir. jbirósági díjnokot a magyar-laposi kir. jbirósághoz irnokká, nevezte ki. — A kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke Rád Márton szamosújvári lakos, végzett joghallgatót, a kolozsvári kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Előléptetés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter báró Bornemissza Béla, ki vármegyénkben széles társadalmi körökben ismerős, a dunabogdányi és visegrádi m. kir. kincstári kőbánya kezelőséghez bányagondnokká kinevezte.

— **Gazdák figyelmébe.** A földmívelésügyi miniszterium, tekintettel a mostani takarmányhiányra, időnként közli a hozzá bejelentett *eladási készleteket*. Gazdálkodással foglalkozó olvasóinknak szolgálatot vélünk teljesíteni, midőn e kimutatásokat megszerezzük és ebből, ha hozzánk fordulnak, a legközelebb eső és legjobb forrásokat készséggel közöljük.

— **Állategészségügyünk** Szolnok-Dobokavármegyében a mult heten a következő volt: Vesztség: csákgorbói Nagykeresztes, Szurduk. Takonykór és bőrféreg: dési Bacza 1 m. Ragadós száj- és körömfájás: bethleni Felsőilosva 3 u., csákgorbói Alsóhagymás, Semesnye 13 u.; dési Bálványosvárja 9 u., Kozárvár, Révkolostor; kékesi Noszoly 1 t., Százmáté 2 u.; nagyilondai Tőkepataka 11 u. Rühkór csákgorbói Szurduk 16. Sertésvész: bethleni Felsőilosva, Nagydebek 8 u.; csákgorbói Alparét; dési Alsókosály, Bálványosvárja, Désakna 3 u., Gáncs 9 u., Horgospataka 4 u., Kissomkút 4 u.; kékesi Szépkényerűszentmárton 6 u.; magyarlaposi Domokos 4 u., Kisdebreczen 4 u., Laposdebek 7 u.

— **Meghalt a dolgozóházban.** Kolozsvárról írják: Tekár Péterné, született Ráth Katalin 45 éves szamosújvári asszony, ugyanis bement Szamosújvárról Kolozsvárra, hogy itt a kórházba felvétesse magát. Miután nem vehették fel a sebészeti klinikára, a rendőséghez került, a mely a közelebbi intézkedésig a dolgozóházba internálta. A súlyos beteg asszony aztán itten reggelre meghalt.

— **Tűz Bethlenben.** Folyó hó 26-án d. e. 11 órakor Moldován György földész istállója és csúre a benne levő összes gazdasági eszközökkel együtt valószínűleg gondatlanság folytán kigyuladt s teljesen leégett. A mellette levő épületeket a gyorsan összefutott szomszédok megmentették. A későn értesített tűzoltóknak, kik Simon Dezső parancsnok és Fogolyán körjegyző, segédtsízt vezetés alatt, két fecskendővel vonultak a helyszínére, a még füstölgő zsaránokok eloltása maradt feladatul. Biztosítva nem volt.

— **A Bethlen-kisilvai vasút.** Naszódról jelentik: A volt naszódvidéki közsegek egyesítve kezelt erdőinek alapjából az érdekelt közsegek által egy millő korona hozzájárulási összeg szavaztatott meg egy Bethlentől Kisilváig terjedő rendes vágányu vasút mielőbbi kiépítésére. A naszódvidéki érdekeltség arra való tekintettel, hogy egy keskenyvágányu vasút nem felel meg a vidék közigazdasági, kereskedelmi és kulturális érdekeinek és tekintettel arra, hogy az egymillió összegű hozzájárulást kifejezetten egy rendes vágányu vasút kiépítési költségeire szavazta meg és a vasút kiépítésére kettőt rendes vágányu és egy keskeny vágányu vasútra nyert előmunkálati engedélyt, folyó hó 18-án Naszódon igen látogatott népgyűlést tartott. A gyűlés egyhangulag óvást emelt egy keskeny vágányu vasút kiépítése ellen és elhatározta, hogy küldöttségileg felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy az építési engedélyt csak rendes vágányu vasút építésére adja meg. Kéri továbbá, hogy a vasútépítési munkálatok legkésőbb jövő év tavaszán megkezdessenek az inséges évre való tekintettel, hogy ezáltal a vidék szegény népén némileg enyhítve legyen.

— **Gombamérgezés.** Szurdukpápolnoki lakos Mikle Jánosnak a felesége elment az erdőbe gombát szedni szombatán. A szedett gombából úgy ő, mint két leánygyermeké evett s mikor férje haza jött a mezőről, feleségét és két gyermekét halálos betegen találta. Az odahívott körorvosnak Dr. Anka Gyulának hosszas fáradozás után sikerült a majdnem négy óra hosszat merev görcsben fekvő anyát és két gyermekét a haláltól megmenteni.

Irodalom.

Minden konkurrenzia ellenére legelterjedtebb, tehát legolvasottabb lapja ez országnak ma is a Pesti Hirlap. Mert politikája népszerű; minden irányban független, szókimondó; a nagyközönség igaz érdekeit szolgálja s a közvéleménynek mindig hű tolmácsa. Czikkirói, tárczairói, szak tudósai, humoristái az ujságíró-világ jelesei. Tartalma — komoly és mulattató — az összes napilapokét felülhaladja s mégis rendkívüli kedvezményekben is részesíti előfizetőit. Így minden előfizető karácsonyi ajándékul kapja a Pesti Hirlap nagy képes naptárát s kedvezményes áron rendelheti meg a Divat Szalon című kitéző divatlapot. Az új évnegyed alkalmából azért felhívjuk az ország legkedveltebb lapjára t. közönségünk figyelmét, megemlítve, hogy előfizetési ár (negyedévre 7 korona, a Divat Szalonnal együtt 9 korona) a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, V. Váci-körút 78.) küldendő.

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete“ segélyalapja javára egy Almanacht adott ki, melyben 100 magyar író munkája jelent meg és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékek vannak a műben. Az Almanach igazán szemet és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku diszmű, ára 5 forint. Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja“ kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul a tárcza-rovatban közöljük Pekár Gyula cikkkét, melyet az Almanach számára írt.

A középosztály önvédelme. Ily czimen becses kis értekezést adott ki Münstermann Győző Kolozs város polgármestere, a mely 2 kor. 40 fillért a szerzőnél kapható. A műben lefektetett eszme adott impulsust mai második cikkkünk megírására is, s úgy ezt, mint szerző művét olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

CSARNOK.

Rákóczi.

— Elbeszélő költemény. —

(2)

Jelige: »Si Deus pro nobis, quis contra nos?«
Rákóczi jelmondata.

14. Így zúgott a nóta késő éjszakáig,
De Rákóczi lelke pihenésre vágyik;
Búra hajtott fővel pihen sátorában,
Emésztő nagy gondok járnak a nyomában. —
Hitvese kitépve ölelő karjából,
Idegen kezek közt gyermekei távol.
Kiknek ifju lelkét lassu méreg járja,
Rá sem emlékeznek a szegény házára!
15. Jaj! fiai fájnak legjobban lelkének:
Idegen érzések rabjai levének;
Vissza sem nézhetnek a magyar határrúl,
Nézik a sorompó örökre lezárul. —
„Jaj — felsóhajt búsan, — jaj csak ezt ne, ezt ne!
Jobb lenne mindkettő ha halálba veszne!
Inkább tudjam azt, hogy fiaim nem éleek,
Szégyene nem esnék a Rákóczi névnek!“
16. „A fiatal lélek, mint a viasz lágyul,
Hitvány ellenségek átgyúrják galádul,
És a gyermek ajkán, mely szent, mint az oltár,
Az apa emlékét átkozza a zsoldár.
Hitvesem, ki olyan, mint egy nagy királynő,
Mit tegyen az árva? hiszen csak egy árny ő!
Ó, ha át kell esnem ezen a csapáson,
Még a földben sem lesz csöndes nyugovásom!“
17. Föl áll mint oroszlán, s kitekint az éjbe,
Siró szél elhossa a nótát feléje;
Hallja Czinka Panna bűgő hegedűjét,
S fájni kezd szívének most az egyedüllét.
Ő is oda menjen? büfelejtő sorba?
Temesse el bűját a tokaji horba?
Oda hajtsa fejét a hegedű fára?
S néki is víg nóta szálljon ajakára?
18. Nem! Jobb bús magányban álmodozni némán,
Egy elárvult élet sivár omladékan,
Édes hitveséről, drága két fiáról,
És a mi legszentebb, — a magyar hazáról!
Néki a magány most áldás és nem átok,
Szíve minden csöppje oda sűr hozzájuk.
Könnyeből egy csöpp reszketve kiválik,
S ott ragyog szemében érettek halálíg.
19. Bemegy sátorába. Nézése keményül,
Szemeiben újra az a régi fény ül,
Fejedelem megint! A szívét bezárja
Némúljon az érzés, nincs szüksége rája!
Asztalán fekszenek rajzok és irások,
Nézi, merre vannak a labancz állások?
Nem is hallja a zajt, elmerülve mélyen,
A mint Esze Tamás beállit serényen.

(Folytatjuk.)

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

Takarmány eladás.

A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, miszerint a Fratelli Neuman fiumei cégénél mintegy 100—150 vasúti kocsi rakomány lovaknak és szarvasmarhának való egészséges széna; 4—5 vasúti kocsi rakomány friss luczerna és nagyobb mennyiségű heremag van eladó, napi árfolyam szerint.

Tudakozódni lehet nevezett cégénél levélben vagy telefonon is (Interurban telefon száma 625).

HIRDETÉSEK.

Világhírű!

a „**REKORD**” festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról. ■■■■

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban, ára 20 kor.
Legfinomabb kivitelű Blomm-, Platin- és kréta-rajz, ára 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. ■■■■

„**REKORD**” festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

1—10

Hirdetmény.

Az ev. ref. egyház tulajdonát képező piactéri bérház alatti 1, 2, 6, 7, 8, 9 és 10. sz. üzlethelyiségek 1905 május 1-től kezdve 6 évre, a körfal melletti 1, 2, 3, 4, 6 és 7. számú üzlethelyiségek, a leányiskola alatti 1 és 2. számú lakások, a Tokai-féle laktanya-utcai bérház 1905 évi május 1-től kezdve 3 évre, a szamosújvári- és désaknai-út melletti kertek és végre a fűrészgyár melletti papi földek egy része 1905. év január hó 1-től kezdve 3 évre folyó évi október hó 16-án, vasárnap d. e. 10 órakor a leányiskolában tartandó árverésen ki fognak adatni.

A feltételek alólirotnál megtekinthetők.

Dés, 1904 szeptember 28.

1—3

Göczi Károly,
k. gondnok.

Demeter és Kiss
könyvnyomdája

Désen, Rákóczi-tér 5. sz.

Sz. 3124—1904. t.lkvi.

1—3

Hirdetmény.

Konkolyfalva község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. 29., az 1889. 38. és az 1891. 16. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. 29. t.-czikben szabályozott eljárás a t.lkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosított.

Ezzel a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. 29. t.-cz. 15 és 17. §§-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. 38. t.-cz. 5 és 6. §-aiban és az 1891. 16. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. 38. t.-cz. 7. §-a és az 1891. 16. t.-cz. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. 29. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. 29. t.-cz. 16 és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. 38. t.-cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt, vagyis 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezá-

rólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontokban körülírt eseteken kívül az 1892. 29. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. 38. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1905. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bárminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtottak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. telekkönyvi hatóságtól.

Nagyilonda, 1904 szeptember hó 26-án.

Pisztory,
kir. járásbíró.

Hirdetések felvételnek
e lap kiadóhivatalában, Serház-utca I. szám.

PÉNZ

4%-os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsősorú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan. Bank- és magánadósságok convertálása.

(Válaszbélyeg.)

2—4

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

LANG SAMU, bankbizományos
Budapest, VI., István-tér 16.

Szolnok-Doboka vármegye

szabályrendeleteinek gyűjteménye

megjelent!

Kapható lapunk kiadóhivatalában (Serház-utca I. sz.)

Ara 6 korona.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Désen kapható: BRUGOVITZ JÓZSEF fűszerkereskedésében.

21—30

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában, Des 1904.